

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 552/2024-51

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED], a [REDACTED],

zastúpených URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. SK-6C/242/2007 po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. IV. ÚS 246/2021-54 zo 7. septembra 2021 takto

rozhodol:

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnými sťažnosťami doručenými ústavnému súdu 3. júna 2024, doplnenými podaniami doručenými 3. septembra 2024 a 3. októbra 2024, domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom okresného súdu v konaní sp. zn. SK-6C/242/2007 (ďalej len „napadnuté konanie“). Žiadajú vysloviť porušenie svojich označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní (vo vzťahu k právu na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov a právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote len po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. IV. ÚS 246/2021-54 zo 7. septembra 2021), ďalej navrhujú vysloviť príkaz konať

v napadnutom konaní bez zbytočných priedáhov, priznať finančné zadost'učinenie 19 000 eur pre každého zo s'ťažovateľov a náhradu trov konania.

2. Z takmer identických ústavných s'ťažností, ich doplnení a príloh vyplýva, že s'ťažovatelia sú žalobcami v napadnutom konaní o určenie vlastníckeho práva, pričom s'ťažovateľ [REDAKOVANÉ] je právnym nástupcom žalobkyne [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] na základe výsledkov dedičského konania po poručiteľke, ktorý sa stal účastníkom konania na strane žalobcu na základe uznesenia okresného súdu z 20. februára 2024. Vychádzajúc zo skutkovej a z právnej súvislosti obidvoch ústavných s'ťažností, ústavný súd v záujme hospodárnosti uznesením č. k. II. ÚS 331/2024-22 z 18. júna 2024 spojil konania o ústavných s'ťažnostiach s'ťažovateľov na spoločné konanie.

3. Ústavný súd nálezom č. k. IV. ÚS 246/2021-54 zo 7. septembra 2021 (ďalej len „skorší nález“) rozhodol o porušení práv s'ťažovateľa [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných priedáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní, v tom čase ešte vedenom pred Okresným súdom Svidník pod sp. zn. 6C/242/2007. Zároveň prikázal Okresnému súdu Svidník, aby v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 6C/242/2007 konal bez zbytočných priedáhov.

4. S'ťažovatelia vyjadrujú názor, že v napadnutom konaní aj napriek skoršiemu nálezu dochádza k zbytočným priedáhom, a to v intenzite, ktorá sa dotýka aj ich práva na prístup k súdu, ako aj ich majetkových práv. Uvedený postup v napadnutom konaní považujú za neakceptovateľný, porušujúci ich označené práva.

5. Ústavný súd ústavné s'ťažnosti s'ťažovateľov predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 552/2024-38 zo 7. novembra 2024 s'ťažnosti prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

6. Okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprO/2845/2024 zo 6. decembra 2024 v podstatnom k veci uviedol, že predmetom konania je určenie vlastníckeho práva k pozemku a určenie, že vec patrí do dedičstva. Po doručení žaloby 3. septembra 2007 na návrh žalobcov súd konanie prerušil uznesením č. k. 6C/424/2007-137 z 24. marca 2009 do právoplatného skončenia súvisiaceho konania vedeného pod sp. zn. 1C/394/2002. Uznesením z 13. decembra 2021 bolo rozhodnuté o pokračovaní v konaní. Z predloženej chronológie procesných úkonov zákonnej sudkyne je zrejmé, že súd po právoplatnosti skoršieho nálezu koná bez akýchkoľvek zbytočných priedáhov a procesne efektívne. Podľa názoru súdu ide o skutkovo a právne zložitú vec so zahraničným prvkom, ktorá si vyžaduje dlhší časový priestor. Poukazuje aj na to, že procesná zodpovednosť za ustálenie okruhu účastníkov konania je na žalobcoch. Žalobcovia po vydaní uznesenia z 13. decembra 2021 síce začali upresňovať okruh účastníkov konania, avšak často súdu boli predkladané neúplné a nepresné listiny, ktoré mali preukázať právne nástupníctvo po zomrelých osobách, ktorých vstup do konania žalobcovia navrhli. V ostatnom odkázal na obsah vyjadrenia zákonnej sudkyne.

7. Zákonná sudkyňa v podstatnom uviedla, že konanie nie je právoplatne skončené. Súd, vychádzajúc z obsahu skoršieho nálezu, uznesením z 13. decembra 2021 rozhodol o pokračovaní konania, a to aj napriek tomu, že v súvisiacom konaní došlo na základe dovolania k zrušeniu

právoplatných rozsudkov súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, z čoho vyvodila, že dôvod prerušenia konania trval a v podstate trvá dosiaľ. V rámci doručovania uznesenia o pokračovaní v konaní konajúci súd zistil, že siedmi žalovaní zomreli, pri 14 žalovaných nie je v Registri obyvateľov SR žiaden záznam a pri 15 žalovaných je zistená zmena adresy. V napadnutom konaní došlo v priebehu konania k úmrtiu žalobkyne v prvom rade a tiež žalobcov vo štvrtom až ôsmom rade. Súd 22. marca 2022 vyzval právneho zástupcu sťažovateľov, ktorý prevzal zastúpenie osôb, pokračovanie konania, s ktorými navrhol, aby predložil listiny preukazujúce právne nástupníctvo účastníkov na strane žalobcov. Keďže predložené listiny boli neúplné, nepresné a nepreložené do slovenského jazyka, súd 17. mája 2022 vyzval právneho zástupcu sťažovateľov na predloženie ďalších listín a ich prekladov do slovenského jazyka. Právny zástupca viackrát žiadal o predĺženie lehoty (28. júna a 30. augusta 2022), keďže zabezpečenie týchto listín bolo sprevádzané komplikovanou komunikáciou so zahraničím. Po predložení ďalších listín 20. septembra 2022 konajúci súd 8. decembra 2022 vyzval právneho zástupcu sťažovateľov na predloženie ďalších dokumentov. Sťažovateľ [REDAKOVANÉ] 11. apríla 2023 doručil návrh na identifikáciu dedičov na strane žalovaných a návrh na prerušenie konania. Súd 27. apríla 2023 oznámil sťažovateľovi okruh dedičov a vyzval ho, aby oznámil, či trvá na podanej žalobe. Sťažovateľ [REDAKOVANÉ] 30. mája 2023 doručil vyjadrenie, požiadal o prístup do elektronického spisu a zároveň požiadal o predĺženie lehoty na komplexné vyjadrenie. Okresný súd (pracovisko Svidník) v období od 22. júna 2023 do 7. septembra 2023 nedisponoval súdnym spisom, keďže bol predložený Okresnému súdu Bardejov z dôvodu posúdenia podanej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na prietahy v konaní. Následne bol opätovne predložený 13. septembra 2023 Okresnému súdu Bardejov v súvislosti so žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na náhradu škody. Súdny spis bol vrátený na pracovisko Svidník 7. novembra 2023. Súd 19. januára 2024 zaslal Mestskému súdu Košice a Okresnému súdu Trebišov dožiadanie na účel ustálenia dedičov na strane žalovaných a opätovne vyzval právneho zástupcu sťažovateľov na vyjadrenie, či prevzal zastupovanie po nebohom žalobcovi v ôsmom rade. Súd uznesením z 20. februára 2024 rozhodol, že bude pokračovať v konaní s konkrétnymi dedičmi na strane žalobcov a žalovaných. Vykonal pojednávanie 23. septembra 2024, ktoré odročil na 21. november 2024. Právny zástupca sťažovateľov 23. októbra 2024 doručil súdu úmrtný list pôvodnej žalobkyne v treťom rade. V rovnaký deň súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov na predloženie osvedčenia o dedičstve a vyjadrenie, či žiada pokračovať v konaní s dedičmi žalobkyne v treťom rade. Právny zástupca sťažovateľa 21. novembra 2024 doručil súdu závet nebohej a oznámil aj ďalšie údaje o právnych nástupcoch iného žalobcu. Pojednávanie uskutočnené 21. novembra 2024 súd odročil na 3. február 2025.

8. Zákonná sudkyňa v súvislosti s problémami s ustálením okruhu účastníkov na oboch stranách sporu vyslovila presvedčenie, že ide o procesnú zodpovednosť žalobcov, teda sťažovateľov. Za vznik prietahov v napadnutom konaní viní sťažovateľov, ktorí súdu podávali neúplné a nepresné návrhy, v návrhoch neidentifikovali presne procesných nástupcov vo vzťahu k ich procesným predchodcom, nerozlišovali procesný inštitút pokračovania v konaní podľa § 63 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), inštitút pristúpenia podľa § 79 CSP a inštitút zmeny účastníka podľa § 80 CSP, a to napriek ich právnemu zastúpeniu advokátom. Dosiaľ nepreukázali procesné nástupníctvo vo vzťahu k žalobkyne v prvom rade a žalobcovi v ôsmom rade.

9. Vychádzajúc z uvedených skutočností, zákonná sudkyňa bola toho názoru, že ústavná sťažnosť je v celom rozsahu nedôvodná.

10. Chronológia procesných úkonov súdu a strán konania, tak ako ju opísal vo veci konajúci súd (bod 7), korešponduje s obsahom súdneho spisu, ktorý mu bol predložený na nahliadnutie.

11. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskom mestského súdu, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľov.

15. Predmetom konania o tejto sťažnosti je postup okresného súdu v napadnutom konaní, avšak len v časti po právoplatnosti skoršieho nález, teda postup okresného súdu v napadnutom konaní po 21. septembri 2021.

16. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že ide o štandardnú vec, určovaciu žalobu, ktorá v okolnostiach veci vykazuje prvky tak právnej zložitosti (závislosť od výsledku v inom konaní), ako aj vysokú mieru skutkovej zložitosti. Ide o konanie s medzinárodným prvkom, kde bolo potrebné doručovať písomnosti do cudziny a koordinovať postup súdu s prihliadnutím na túto skutočnosť. Zároveň ide o konanie s veľkým počtom účastníkov konania vo vysokom veku, ktorí v priebehu času zomierali, pričom následne bolo potrebné riešiť otázku právneho nástupníctva, ako aj prípadné pokračovanie s právnymi nástupcami pôvodných žalobcov. Navyše z procesného hľadiska ide o nerozlučné spoločenstvo, preto pre ďalší postup súdu je kľúčové mať ustálený okruh účastníkov konania.

17. Pri skúmaní kritéria správanie sťažovateľov (žalobcov) v napadnutom konaní ústavný súd, vychádzajúc z obsahu súdneho spisu, konštatuje, že sťažovatelia (resp. ich právni predchodcovia) ako *dominus litis* nesú zodpovednosť za ustálenie okruhu žalobcov, ako aj žalovaných. Hoci v priebehu skúmaného obdobia vyvíjali snahu ustáliť okruh účastníkov, vzhľadom na skutočnosť, že žalobcovia sú emigranti žijúci vo viacerých krajinách a kontinentoch, v dôsledku komplikácií v komunikácii a pri obstarávaní listín potrebných pre prijatie záveru o tvrdenom právnom nástupníctve zlyhali a zlyhávajú, čo má priamy dopad na ďalší postup súdu v konaní, a tým aj dĺžku trvania napadnutého konania.

18. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v napadnutom konaní po právoplatnosti skoršieho nálezu.

19. Z opísaného priebehu preskúmvanej časti napadnutého konania v bode 7 je potrebné aj vzhľadom na už uvedené súvislosti konštatovať, že súd priebežne konal, avšak v dôsledku komplikácií na strane sťažovateľov ako žalobcov bol jeho postup zablokovaný, resp. sťažený. Súd do dnešného dňa nemá ustálený okruh účastníkov konania, čo je predovšetkým procesná zodpovednosť sťažovateľov.

20. Vychádzajúc z uvedených zistení a dôvodov, ústavný súd konštatuje, že napriek skutočnosti, že ide o dlhotrvajúce konanie, a skutočnosti, že postup konajúceho súdu v preskúmvanom období nebol ideálny, posudzované obdobie napadnutého konania v trvaní vyše troch rokov v rámci už uvedených okolností veci (nedostatočná súčinnosť a aktivita sťažovateľov, zahraničný prvok, nerozlučné procesné spoločenstvo) neumožňuje dospieť k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo po právoplatnosti skoršieho nálezu k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu označených práv sťažovateľov v intenzite potrebnej na ich vyslovenie. Z uvedeného dôvodu ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovelo.

21. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľom obrátiť sa opätovne so sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti v napadnutom konaní na okresnom súde dochádzalo k zbytočným prietahom.

III.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny:

22. Sťažovatelia v sťažnosti namietali aj porušenie svojho práva na súdnu ochranu v príčinnej súvislosti s celkovou dĺžkou napadnutého konania, ktorá je zjavne neprimeraná. Vzhľadom na skutočnosť, že v napadnutom konaní došlo k prerušeniu konania z iniciatívy sťažovateľov na dobu približne jedenásť rokov, a ostatné už opísané skutočnosti, ktoré prispeli k jej doterajšej

dĺžke, ústavný súd dospel k záveru, že tieto okolnosti vylučujú prijatie záveru o porušení týchto práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, keďže postup súdu s'ážujú objektívne okolnosti. Preto ústavnej s'ážnosti s'ážovateľov ani v tejto jej časti nevyhovel.

III.3. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu:

23. S'ážovatelia namietali porušenie týchto svojich práv v dôsledku zbytočných prierahov v napadnutom konaní, argumentujúc, že nemohli užívať majetok, ktorý je predmetom sporu. Ústavný súd konštatuje, že záver o tom, či došlo alebo nedošlo k porušeniu majetkových práv s'ážovateľov v napadnutom konaní, závisí od jeho výsledku. Vyslovenie porušenia týchto práv by prichádzalao do úvahy v prípade, že by došlo k *denegatio iustitiae*, čo nie je prípad s'ážovateľov, a v prípade, že s'ážovatelia budú v konaní úspešní, čo ale nie je možné vopred určiť. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd ani v tejto časti ústavnej s'ážnosti nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu